

Шагіна С. О.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВАРТІСНО-ОРІЄНТОВАНИХ ПОКАЗНИКІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ КОРПОРАЦІЙ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

На сучасному етапі діючі системи бухгалтерського обліку не в повній мірі задовольняють умовам функціонування ефективних ринків. Актуальною і необхідною є нова система показників, таких як вартісно-орієнтоване управління (VBM) – управління на основі вартості, що має на меті максимізацію ринкової вартості компанії та відображає можливості та загрози її діяльності.

Вартість є особливо корисним показником ефективності, оскільки вона враховує довгострокові інтереси всіх зацікавлених сторін в компанії, а не тільки акціонерів. На відміну від традиційних показників бухгалтерського обліку, вартість є актуальною для всіх зацікавлених сторін, оскільки, компанії, які максимізують вартість для своїх акціонерів, у довгостроковій перспективі також створюють більше робочих місць, краще ставляться до своїх співробітників та надають своїм клієнтам більше задоволення [1].

Для внутрішнього фінансового менеджменту компаніям слід використовувати показники вартісно-орієнтованого управління замість традиційної облікової системи. Показники бухгалтерського обліку необхідні з фінансових міркувань і контролюють діяльність компанії з точки зору законодавства, але це не сприяє підвищенню якості управлінських структур і всіх, хто бере участь у створенні вартості. Для розуміння та управління бізнес-операціями необхідно покладатися на вартісно-орієнтоване управління в межах фірм.

Показники вартісно-орієнтованого управління включають багато індикаторів вартості. Серед них слід виділити такі показники як економічна додана вартість (EVA), додана вартість грошових коштів (CVA), рентабельність грошових потоків на інвестиції (CFROI) і ті показники, які мають

відношення до аналізу вартості акцій, такі як акціонерна додана вартість (SVA). Фірми можуть вибрати один з цих показників за ключовий для формування своєї системи показників оцінки ефективності [2].

Основним показником вартісно-орієнтованого управління є економічна додана вартість (EVA). EVA – це різниця між чистим операційним прибутком після податків і вартістю коштів. З іншого боку, EVA – це оцінка реального економічного прибутку підприємства протягом року.

Як економічний дохід збільшується чи зменшується, так само зростає вартість бізнесу. Якщо EVA має позитивне значення, то можна сказати, що компанія успішна. Це єдиний випадок, коли вартість акціонерів зростає, тому що вони отримують більше, ніж їх первісні інвестиції. У випадку, коли EVA дорівнює 0, компанія виробила стільки ж, скільки було вкладено, а негативний показник EVA призводить до знищення власності акціонерів [3].

Реалізація EVA – це процес, який залежить від компанії. Компанії, скоріше за все, матимуть вигоду від EVA, якщо вони мають такі характеристики:

1. Корпоративна структура складається з відносно автономних бізнес-одиниць, а не однієї великої одиниці або матричної організації зі значними спільними ресурсами.
2. Сильні стимули для управління активами пов'язані з ефективністю бізнес-одиниць, а не з корпоративними цілями.
3. Генеральний директор є ентузіастом. Реалізація EVA повинна починатися згори.
4. Керівники підрозділів мають тривалий термін перебування на посаді і, таким чином, мотивуються довгостроковими стимулами [4].

Показник EVA був дуже популярним серед організацій в останні роки. Оцінка діяльності компанії за допомогою EVA є відповідним засобом для визначення довіри до підприємства, а також надає цінну інформацію для різних сфер управління. Крім того, існує ряд модифікацій EVA, що використовуються на практиці, таких як ринкова додана вартість (MVA), додана вартість грошових коштів (CVA), акціонерна додана вартість (SVA), рентабельність чистих активів (RONA).

Підсумовуючи, можна сказати, що на сучасному етапі розвитку світової економіки є доцільним використання показників вартісно-орієнтованого управління для оцінки ефективності компанії на ринку. На відміну від традиційних показників, вартісно-орієнтовані показники є націленими на довгострокові інтереси фірми та всіх зацікавлених сторін.

Список використаних джерел :

1. Koller T., Goedhart M., Wessels D. Managing and Measuring the value of companies. *Finance*. 2010. URL: http://elibrary.bsu.az/books_200/N_1.pdf. (дата звернення 03.03.2019).
2. Banupriya K., Vethirajan Dr. Corporate value based management practices in india – a theoretical study of selected models. *International Journal of Advanced Research in Management and Social Sciences*. 2015. URL: <http://www.garph.co.uk/IJARMSS/Nov2015/12.pdf>. (дата звернення 03.03.2019).
3. Kislingerová, E. Using of the economic value added model for valuation of a company. *Prague University of Economics*. 2000. URL: http://www.nbs.sk/_img/Documents/BIATEC/kislan.pdf. (дата звернення 03.03.2019).
4. Young S. D., O'Byrne S. F. EVA and Value-Based Management. *A Practical Guide to Implementation*. 2003. URL: [http://www.valueadvisors.com/Attachments/Book %20Review %20-%20pdf.pdf](http://www.valueadvisors.com/Attachments/Book%20Review%20-%20pdf.pdf). (дата звернення 03.03.2019).

*Рекомендовано до друку –
– к. е. н., доцентом Бичковою Н. В.*